

ég alatt, ahol a megfagyott havon élőhus zsákmány szerzésére indult or-
dasok üvöltenek. Ti nem ismeritek az itteni éhséget, ami a fullasztó me-
legben marcangolja a holtrafáradt, nyomoruságtól és mocsárláztól el-
csigázott testeket, melyek elnyulnak a kapuk előtt az árnyékban és ép'
hogy lelküket ki nem adják e belehelhetetlen légben, e forró csendben a
csodálatosan szép, szűztiszta azuros ég alatt." — Ebből az idézetből is
kiderül, mily megelevenítő az ereje Arconada prózájának s mily éles az
ellentét Spanyolország csodás világa és a között a rettenetes nyomoru-
ság között, ami ezen az elhanyagolt földön uralkodik. A földön, amit a
feudális nagybirtokosok zsugorisága tett tönkre s amelynek vad meddő-
ségét a zord közviszonyok okozták. És e hatalmas, mezei nyulaknak ki-
szolgáltatott területek mellett a nélkülözésektől elhal egy nemzet! Ez az
a képtelennek tetsző igazság, melyre Arconada regénye rávilágít és amit a
szerző darabos, rekedt epikai változatokban megénekel. — Mi történik
a könyvben? A cselekmény a legegyszerűbb. Egy reggel a parasztok ösz-
szeadják kevéske szerszámaikat s néhány jószágukat és megássák a par-
lagon heverő földeken keresztül az első barázdákat s megalkotják a pri-
mitív próba-szövetkezetüket. A dolgok azonban nem mennek olyan sim-
mán, mint ahogy azt az estramadurai parasztok elképzelik. A birtokosok
védekeznek s a szegény falun ismét a kétségbeesés és a nyomor lesz ur-
rá. S bár a regény lehangoló képekkel zárul, érezhető, hogy ez az a lehan-
goltság, amely a cselekvő energiát szüli. (f)

LUKÁCS IMRE VERSEI. Ezt a fiatalembert munkássorsa ösztökélte
versírásra. A „Rab költő” már második kötete és egyben fejlődésé-
nek újabb állomása is. Programszerű világnézet helyett itt már inkább
élményanyaggal dolgozik, amely helyenként lirává mélyül. A kötet címe
előre jelzi, amivel a lapokon belül találkozunk: a fogságot. Lukács fo-
golyként is élt és egy-két hangulatos verse arra vall, hogy érzelmi vilá-
gát ma már meg is tudja fogalmazni, tehát joga van ahhoz, hogy egy
kis figyelmet kérjen a maga számára. Önéletrajzát nyolc sorban mondja
el és emiatt igazán nem lehet szerénytelenséggel vádolni, bár e nyolc
sor szerénységét a vers egysoros címe lerontja: „Lukács Imre nyolc
sorban.” Erre az egy sorra kifakad az ember: ez mégis csak sok! Eb-
ben annyi tolakodás van, annyi exhibicionizmus, ami méltatlan valaki
olyanhoz, aki annyi egyszerűséggel tudja elmondani: „...azt hitte, mér-
nök lesz belőle. Szabómunkás lett. Hát tévedett.” A címhez csak a vers
utolsó sora illik stílusban, amikor megállapítja magáról, hogy: „Szava
feszít, mint vasasok vésője és suhint, mint a béres ostora!”

Ezek a költőietlen (vagy költői?) kilengések is arra mutatnak, hogy
Lukács Imre még most sem találta meg azt a hangot, amely való egyé-
niségét jelezné, helyesebben, ami már bizonyosságát adná annak, hogy
egyéni költővel állunk szemben. Ez a hiánylás nem arra utal, mintha
Lukács legalábbis más hangján szólalna meg. De még nem jelent eredeti-
sége az, ha egy versornak nem más a szülőapja. Mindenesetre né-
hány verse azzal a reménnyel biztat, hogy Lukács Imre fejlődése *tovább*
halad és ha a jövőben nem is hangsúlyozza ki ő maga, hogy költő, ezt
magunknak is módunk lesz róla megállapítani, u.

MAGYAR KÖNYV JAPÁNRAÓL. *Lajtha Edgár* könyve: „Japán tegnap,
ma és holnap” eleven stílusú, színesen és ügyesen megírt könyv.
Lelkesen ír L. a japán szervező erőről, a *ragyogó* mondain külsőségeke-
ről, a japán ucca képéről, az ősi japán erkölcs fennmaradásáról a tech-
nika benyomulása ellenére is. A japán élet számos részletét kapjuk, a
kimonótervezéstől a fürdésig, a táncművészettől a madzsuri kalandig.

Csak éppen a valóság hiányzik. Ha a könyv csak mondain külsőségeket adna, nem **foglalkoznánk** vele e hasábokon. De a szerző kihívja a hozzászólást avval, amit eltorzítva mutat be. Így pl. kutatja, mi az oka a japán áru olcsóságának? Nem dumping, hiszen lehetetlen is volna tartósan az önköltség alatt eladni. Nem leértékelt valuta, hiszen a nyersanyagot külföldről hozzák. Nem alacsony munkabér, mondja L., hiszen a **ja-pán** munkás elégedett sorsával, nem kíván többet. Így aztán nem marad más hátra, mint a kijelentés: a japán munka olcsóságának titka a japán munka szelleme. Nemzeti együttérzés, kollektív összetartozás. Hiszen a japán minden nélkülözésből erényt csinál.

Evvel a beállítással szemben a valóságnak egynémely — bevalljuk: kellemetlen — pontjára kell rámutatnunk. Az expanzív iparpolitika, — amire a japán szigetországot geoszociológiai helyzete determinálja, amint azt pl. *Zischka* könyve szépen kimutatja — lehetetlen volna a parasztság nyomora nélkül. A japán munkás élelmiszereinek jórésze hazai származású, ezeknek az élelmiszereknek az árát a kormány lenyomja, hogy így olcsó bérek mellett olcsón exportálhasson. A japán paraszt nyomorához képest az európai parasztnak jó sorsa van. Dűledező viskó a kunyhója. Lányát eladja 100-200 yen-ért prostituálnak. A rizst, amit termel, nem tudja saját maga elfogyasztani, kénytelen az olcsó és rosszabb koreai rizzsel beérni. Az ipari koncernek magas áriakon adják el nekik a műtrágyát, bérelt földjéért annyi bért fizet, hogy a termésnek sokszor fele is rámegegy. A japán selyemtermelő parasztokat tönkretette a japán kormány a japán műselyemipar kedvéért. A termőföldnek csak fele van a 92 százalékos termelő kezén. A paraszt kétszer annyi adót fizet, mint a hasonló jövedelmű városi ember. Az olcsó kivitelnek így elsősorban a parasztság nyomora az előfeltétele. De az sem igaz, hogy a munkásság elégedett sorsával. Hány sztrájk van Japánban! Sztrájkok, magasabb bérért, emberségesebb életért. Ha beszél is L. a japán önfeláldozásról militarista kapcsolatban, elhallgatja ennek az önfeláldozásnak megnyilvánulását sztrájkok esetében. Említi L. a gyári bennlakó munkáslányokat, de nem mondja el, hogy ezek voltaképpen rabok, akiket ott tartanak, hiszen szüleiknek hatalmas előleget adtak. Beszél ugyan japán nőkről, de csak röviden említi a japán nők nehéz helyzetét. Pedig Japánban a nőnek semmi körülmények közt nem szabad válnia. Akkor sem, ha férje szeme előtt megcsalja, akkor sem, ha férje nemi beteg. A nőnek nincs joga vagyont kezelni, gyermekeivel rendelkezni. Az sem él, hogy a munkásság táplálkozása megfelelő. A hivatalos japán statisztika szerint a japán halandóság majdnem kétakkora, mint az európai. Sorozás alkalmával pedig csak minden hatodik legény bizonyul alkalmasnak katonai szolgálatra — a többi gyenge. Szép fényképeket mutat be L. az élet napos oldaláról. Kár, hogy nem hoz fényképet egy dűledező japán parasztkunyhóról. Elvégre a lakosság jelentékeny része él így, nem pedig pompás hotelekben. Szemérmesen elhallgatja, hogy ma 2 millió munkanélküli nyomorog Japánban, akik szintén segítenek nyomni a lehetetlenül alacsony béreket. Szép, hogy beszél a japán Beethoven-kultuszról, a japán művészi életéről. De azt nem említi, hogy a két hatalmas ipari család, a *Mitsui* és a *Mitsubishi* család kezében tartja a japán sajtót, épp úgy, mint a japán parlamentet. Ami kritika ebben a könyvben Japánról esik, az mind csak lényegtelenebb pontokra vonatkozik. De lényegben elismerés és csodálat illeti meg az imperialista Japánt, L. könyve szerint. Az a Japán, amit L. könyve bemutat, épp oly távol áll a japán valóságtól, mint a gyöngyösbokréta Londonban megcsodált szinességé pl. a tardi valóságtól.

Adám Elek
in Béla